

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ДЕМОКРАТІЇ УЧАСТІ ГРОМАДЯН В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Кирилко Наталія Миколаївна

старший викладач кафедри менеджменту

Усенко Олексій

ст. гр. БЗПУА-1-19

Київський національний університет технологій та дизайну

м. Київ. Україна

У статті проаналізовано суть, значення та особливості інноваційних форм участі громадян у публічному управлінні. Вказано, що інноваційні формати спостерігаються в проектах регенерації міст та плануванні експериментів, що підтримують більш тісну і дієву взаємодію між органами державної влади та місцевими суб'єктами, ніж у традиційних формальних варіантах, що носять більш декларативний характер.

Ключові слова: інновації, громадянська активність, публічне управління, глибинна демократія, громадські ініціативи, інноваційні ідеї.

Практично в усіх європейських країнах спостерігається розповсюдження нових, експериментальних способів взаємодії громадян та влади у сфері містобудування, ЖКХ, управлінням культурою та освітою.

В свій час Дж. С. Міл [4] обґрунтовував ідеї демократії, позиціонуючи на обмежених можливостях громадської думки, щодо ухвалення правильного, оптимального рішення (через їхню низьку компетентність), де він відстоював право народу на політичну участь в управлінні.

Зокрема, вивчення потенціалу інноваційних та дієвих форм участі у сприянні соціальним інноваціям, особливо пов'язане із включенням громадян, до сфер публічного управління. Вони впливають на створення нових громадських

майданчиків на основі взаємодії та співпраці інститутів влади і суспільної думки. Існують дієві та формальні процедури планування, які можуть отримати життєві ініціативи в умовах розбудови в Україні глибинної демократії.

У ряді трансформаційних програм, втілення інноваційного досвіду провідних країн світу, оцінюються як можливості, так і шляхи використання інституту публічного управління у різних сферах життєдіяльності суспільства.

Все частіше, інноваційні методи виходять за рамки чисто технічних та соціальних горизонтів, підкреслюючи взаємодію між зацікавленими сторонами у таких форматах як, діалоги-конференції, консультації, *панельні* мультисекторальні сесії, робочі групи вихідних днів, прогнози і мистецькі заходи. Деякі з цих ініціатив можуть бути представлені в якості «демократичних інновацій», які були спеціально розроблені, для розуміння важливості участі громадян в процесі прийняття політичних рішень.

В області публічного управління, використовуються, нові форми СІПІ- дзен, що працюють як державні органи влади більш стратегічно, з метою мобілізації цивільних акторів суспільства для підвищення рейтингу спільних громадських послуг, зокрема в Данії. У переважній більшості ці ініціативи, формують у громадяни можливість виконати важливу спільно-громадянську позицію, продукувати спільні рішення як соціального так і суспільно-політичного характеру.

Подібні програми інноваційного розвитку та взаємодії існують і в Норвегії. Важливою ланкою долучення громадян до публічного управління є демократична доцільність у прозорості суспільства. Саме своєю відкритістю до різноманітності вибору способу життя, етнічної ідентифікації, публічного управління та політики у великих містах, спрямовують соціальну активність на згуртованість у створенні брендингу міста. Хоча існує кілька інтерпретацій того, що соціальні інновації носять похідний інформаційний характер. Існує загальна думка про те, що «процеси» взаємодії між громадянами та державними ланками управління, вважаються цінними для підтримки легітимності державного сектора економіки.

Інтерес до соціальних інновацій в міському плануванні призвело до ряду «демократичних інновацій» в тому сенсі, що участь громадян представлена від традиційних форм; громадських зборів і слухання з акцентом на більш інтерактивні та номінальні елементи. Саме ці ініціативи участі в активних проектах, найчастіше починаються з «проблеми», адже потреби, які належить вирішити потрібно перш за все локалізувати. Після того включати в відкрите обговорення членами громадянського суспільства, корпоративними організаціями і мережами, з метою створення спільних інститутів, які працюють.

Варто підкреслити, що хоча й нові місця для участі мають потенціал для залучення широкого спектру сфер змінного поля співпраці, є деякі важливі аспекти, які не обговорювалися в науковій дискусії та їх необхідно розглядати як альтернативні для подальшого використання.

По-перше, деякі з цих нових форм участі громадян у створенні інноваційних проектів не обов'язково розроблені у відповідності до демократичних аспектів, що передбачають включення прозорості та відкритості. Публічне управління, може зміцнити демократію, включивши нових акторів громадської думки, однак воно може залучити до участі винахідливих громадян, які вимагають спілкуватися від імені своєї організації чи осередку.

По-друге, вони направлені на пошук нового і суттєво доцільного методу обов'язкового планування, який включає такі функції, як створення більшого суспільного значення від впровадження соціальних інновацій, і ставить нові ідеї на порядку денному.

По-третьє, вони часто мотивовані в контексті залучення нових ресурсів в перетворювальні дії сфери управління.

З цієї причини, інноваційні форми участі громадян, також становлять ризик для демократії, а саме: можливість сили зростання, ослаблення демократичних стандартів.

В ході проведеного дослідження виявлено основні аспекти та форми участі активної громадськості в публічному управлінні та їх потенційний внесок у

соціальні інновації. Аналіз базується на трьох тематичних дослідженнях інноваційного розвитку міст, обраних як бази для експериментів, спрямованих на створення більш ефективних важелів управління.

Поле соціальних проектів перенасичене пошуком інноваційних ідей в останні пару десятиліть, особливо актуальними є наступні тенденції: залучення громадян та організацій в управління, критика домінуючих бізнес-моделей, і NAR світоглядів провідних держав світу.

Отже, поняття «соціальні інновації» розуміємо, як нові способи створення та впровадження соціальних змін. Основна увага, приділяється практиці в поєднанні з теоретичними розробками. Починаючи здебільшого як політичний порядок денний, останнім часом було розроблено більше аналітичних підходів до публічного демократичного управління. За всієї різноманітної інформації та пошуку нових підходів, слід звернути увагу на два основних напрями розвитку інновацій.

Соціальна інновація, яка охоплює: 1) зміну соціальних відносин, систем чи структур; 2) зміни, що служать спільній потребі / цілі людини або вирішують суспільно релевантну проблему. Створення довговічних прогнозованих результатів, спрямованих на реалізацію потреб суспільства, щодо корінних змін: ставлення, позиції та правила громадської активності зацікавлених сторін через процес відкритого управління, обмін і співробітництво з відповідними зацікавленими сторонами, в тому числі кінцевими користувачами, тим самим перетинаючи організаційні межі публічного управління та юрисдикції.

Це перспектива, яка підкреслює можливість поліпшення якості життя людей, де розвиток має більш активний сенс, спрямований на трансформацію відносин. Успішною соціальною інновацією є та, яка веде до створення соціальної цінності і розуміється як розширення прав та можливостей, взаємозв'язку між учасниками в умовах багатосторонньої взаємодії суспільства та ланок управління активних громадян і організацій.

Соціальні інновації, досить часто спільно продукуються з учасниками як громадянського, так і державного секторів суспільства.

Інтерес до пошуку нових способів взаємодії з демократичним суспільством та приватними акторами, в області планування, що проявили зацікавленість в нових підходах на практиці. Для Жана Хіллера, експерименти проводяться спекулятивними методами пізнання, роботи з сумнівами та невизначеністю, не знаючи, де закінчується нові технології можуть бути мобілізовані в таких перетвореннях, в яких є ті, хто програв, а також переможці, і можуть бути гегемонічною основою уявлень.

Для планування проектів та організації «професійних зустрічей», де потрібно ефективно діяти і де можливі сценарії майбутніх змін для різних суб'єктів управління необхідно застосовувати інноваційних форми залучення до участі натхненних громадських активістів.

Інноваційні вияви демократичних змін з точки зору аналізу: 1) здатність органів планування мобілізувати нові групи, з унікальним потенціалом проектних пропозицій; 2) створення нової арени для спілкування та співпраці громадських активів; 3) визначення рівня використання та участі суспільних громадських організацій у формальному процесі планування.

Отже, було запропоновано три приклади, ініційовані для ілюстрації нових форм громадянської активності, оскільки найяскравіше відображають інноваційні форми участі демократичних громадських організацій, з метою підвищення активності до всіх гілок публічної влади.

Таким чином, інноваційні форми активності нових форм, які визначають пріоритет контексту. У цьому випадку контекст – це міста, де застосовується форма інноваційних соціальних ініціатив. *Перший приклад* – середнє місто за кількістю населення і повноваженнями публічного управління з залученням активних громадян, розташоване в центральній частині України – м. Вінниця. Інноваційні проекти здійснюються за рахунок активної участі суспільних демократичних організацій, діяльність яких, направлена на концептуалізацію майбутнього. Проект був зафіксований і затверджений у планах, документах, веб-сайтах, оцінках та резюме подій. Інноваційний демократичний процес був частиною процесу генерального планування на 2020-2022 роки.

Другий приклад, описує дослідження регенерації міст у формі місцевих ініціатив у Копенгагені – столиці Данії. Емпіричний аналіз зібраний в період з вересня 2018 року та травня 2019 і складається з якісного інтерв'ю з плануванням, а також документального аналізу формальних та офіційних планів, щодо завдань і діяльності в області розробки інновацій в публічному управлінні.

Третій приклад, аналізує творчий потенціал демократичних векторіальних змін, які глибоко проаналізовані секторальною групою дослідників.

З точки зору соціальних інновацій, органи планування здатні досягти і мобілізувати нові групи, які в іншому випадку є центральним ядром змін. З точки зору творчого експерименту, критерієм є рівень ініціювання та впровадження тестового майданчика для запрошення нових поглядів на містобудування. Інноваційні підходи на основі співтворчості, нових форм співробітництва між широким колом суб'єктів, що характеризуються потенційно високим впливом на результативність прогнозування і планування.

Місто Вінниця, в якості одного з найбільш швидко зростаючих міст в країні, протягом більш ніж 30 років, вже випробував інтенсивне перетворення міського ландшафту, який впливає на повсякденне життя жителів і гостей. Для того, щоб залучити громадян в планах майбутнього для розвитку нових інноваційних демократичних важелів управління.

Цей проект, відбувся як частина формального процесу планування, пов'язаного з генеральним планом муніципального плану. Проект запропонував громадянам подумати і спланувати майбутнє міста. Однією з цілей цього проекту було вивчення нових методів участі громадян в управлінні соціально-культурного розвитку міста. Ініціативна група проекту, претендувала вийти на велику автономію, щоб уникнути авторитарних рамок, адміністративних процедур планування, які і до сих пір є частиною «системи», тісно пов'язаною з формальним планом розвитку.

Методи, які використовувались для залучення громадян до проекту, виявилися нескінченними. Громадяни були запрошені до участі в публічних зустрічах,

філософських розмов, місто має велику історичну спадщину, проводяться культурні заходи, семінари, працюють демонстраційні кафе, семінари та виставки. Крім того, у кінотеатрах демонструвались фільми з темами, пов'язаними з плануванням управління, з подальшими дискусіями та лекціями, розроблялися блоги та хроніки, написані та опубліковані як у місцевих газетах, так і в спеціальних публікаціях "невеликих газет".

Серед найбільш креативних та інноваційних форм участі був інтерактивний веб-сайт, заснований на концепції розвитку міста. Створена цифрова платформа міста Вінниця, яка використовувала інтерактивну технологію відображення та дозволила громадянам висловлювати свої думки і пропозиції, щодо поліпшення їх міста он-лайн на віртуальній карті. Резюме ідей було опубліковано на виставці. Всі громадяни були задіяні у презентації проектів. Всього на веб-сайті розміщено 173 пропозиції, які були внесені до муніципального плану міста. Мета проекту полягала в тому, як демократичний експеримент може прогнозувати модель залучення громадян до проекту, а також визначити рівень очікування фаз в області планування.

Інший метод - організація семінарів з молоддю. В проектний період, організовані два семінари про майбутні бачення перспектив розвитку публічного управління з залученням громадської думки. Один акцентував увагу на архітектурі прогнозування, в якій школярів знайомили з мисленням про майбутнє, завдяки тренінг-архітектурному прогнозуванню. Інший семінар був проведений у вигляді кінопроекту. Вдалим прикладом інноваційних методів, було використання поп-арт мистецтва та культурних заходів. Ідея, полягала у візуалізації потенціалів публічного простору управління.

Серед найбільш очевидних підсумків проекту були враховані всі пропозиції та розміщені на веб-сайті. Проект, являється полігоном для нових шляхів виходу на нові громадянські ініціативи, з використанням інших форм комунікації: лекції, семінари та події, що мали досить багато учасників і, хоча в більшості семінарів приймали участь одні й ті ж самі громадяни, культурні прогулянки і робота магазинів зі школярами, вони повинні були запрошувати і вербувати

інші аудиторії. Проект мобілізований новими учасниками, які, ймовірно, не мали раніше досвіду виступів у відкритих засіданнях та інстанціях, але плідно працювали з школярами. Молоді учасники вчилися проводити планування міста, проводити конкурси малюнків, аналізувати кінопроекти, а також інші форми візуалізації пов'язані з отриманням знань про планування в набагато міцнішій формі, ніж просто натхненні слухання, або наради. На більш загальному рівні, деякі з цих методів стали частиною стандартної процедури в плануванні міста та інструментарію для створення проектів, а також використані для участі відділів культури, з метою використання мистецтва і виражень від арт-культури, в якості засобу прийняття участі громадян до активної діяльності.

Так само, як і великі міста, обласні центри, мають шанс потрапити на високий рівень розвитку інноваційних демократичних змін в управлінні.

Частково проекти фінансуються державою і кошти повертають за п'ять років. Кожен сайт проекту, має місцевий укомплектований секретаріат, від чотирьох до восьми осіб, як правило це: архітектори, громадські адміністратори, суспільствознавці. Методи залучення громадян до взаємодії з органами публічного управління, включали цілий ряд різних проектів ініціатив для охоплення найбільшої кількості учасників.

Особливе значення мають методи, що застосовуються для зв'язку з ініціативними групами, до яких часто важко дійти, наприклад, до етнічних меншин, молоді, зайнятих сімей або безпритульних груп. Один тип підходу вони часто застосовують, як натхненний запозичений з антропології.

Метод цікавий тим, що організований гідами-конструкторами як «ознайомлювальні поїздки» для того, щоб відчутти навколишнє середовище і говорити з людьми, за межами зони проведення попереднього дослідження.

Приклад такого експерименту мав місце в місті Немирів, де повинен був обговорюватись місцевий план рішення шляхів розвитку парково-садової зони відпочинку на базі санаторію «Авангард». До зустрічі, гідами-планувальниками були залучені районні органи влади і проведене інтерв'ю з молодими

іммігрантами, які не відвідувати громадські збори міста, але були досить активними відвідувачами культурних заходів в місті.

Інший підхід до інноваційних проектів розвитку громадських ініціатив — дизайнерське мислення; наприклад, колишній архітектор з проектування міських споруд у вигляді тимчасових проектів, які могли б прийняти форму від інноваційних автостоянок до зелених насаджень шляхом, автоматичного мобільного перевтілення. Ідея полягає у випробуванні різного рівня користування громадськими просторами та приверненні уваги перехожих, які зазвичай не брали б участі у нараді, щодо розвитку сусідства .

Використовуючи інноваційні платформи для діалогу між громадянами та експертами для висловлення поглядів на якість публічного управління, можливо досягнути появи неординарних рішень та грандіозного потенціалу розвитку. Саме такі арени, можуть функціонувати в якості однієї з форм посередницьких організацій між суб'єктами в районі, а також бути корисними, для пошуку нових підходів до місцевого самоврядування.

У іншому випадку, ця форма участі може внести свій вклад в «третій простір». або нові «холодні дорадчі настройки». У «гарячому» наборі, залишаться ставки, що мають найвищий рейтинг, що відображає та встановлює сильно сформовані ініціативи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Посібник з розвитку громад : [практичний poradnik для небайдужих] / Кол. авт.: Л.О.Єльчева, І.М.Ібрагімова та ін. – К., 2007. – 458 с.
2. Абрам'юк І. Демократія участі: механізми громадської участі на місцевому, регіональному та національному рівнях / Абрам'юк І. – К., 2014
3. Сытин А. Г. Политическая философия демократии: вклад Томаса Джефферсона [Електронний ресурс]. – Режим доступу :http://www.civisbook.ru/files/File/Syтин_2008_1.pdf

4. Міл Дж.Ст. Про свободу: Есе / Пер. з англ. – К.:Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. – 463 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://litopys.org.ua/mill/mill.htm>
5. Манхейм К. Человек и общество в эпоху преобразования // К. Манхейм. Диагноз нашего времени / К. Манхейм; пер. с нем. и англ.М.: Юрист, 1994. – с. 277-411.
6. Дьюи Дж. Демократия в образование : [перевод с англ.]. –М.: Педагогика Пресс, 2000. – 384с.
7. Циммерман Дж. Ф. Учасницька демократія: відродження популізму / Дж.Ф. Циммерман // Демократія: антологія. / [упоряд. О. Проценко].К.: Смолоскип, 2005.С. 263-303. С.264/
8. Кирилко Н.М. Публічне управління як процес прийняття управлінських рішень / Кирилко Н.М. // Матеріали міжнародної наукової Інтернет-конференції «Стан та перспективи розвитку сфери економіки: регіональні особливості» (17 листопада, 2017); Харків. – С. 48-49.